

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
मंगळवार, दिनांक २७ फेब्रुवारी, २०१८
(दुपारी १२.०० वाजता)

एक : विधानपरिषद सभापती यांचा ठराव -

"कविवर्य श्री. वि. वा. शिरवाडकर ऊर्फ कुसुमाग्रज यांनी महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक व साहित्यिक क्षेत्रामध्ये दिलेले मोलाचे योगदान, मराठी ही ज्ञानभाषा होण्यासाठी घेतलेले अथक परिश्रम, त्यांच्या स्मृतीस अभिवादन म्हणून कुसुमाग्रज यांचा २७ फेब्रुवारी हा जन्मदिवस "मराठी भाषा गौरव दिन" म्हणून शासनाने साजरा करण्याचा घेतलेला स्तुत्य निर्णय, महाराष्ट्र राज्याच्या स्थापनेनंतर मराठी भाषेला राजभाषेचा दर्जा देण्यात येऊन त्यानंतरच्या काळात मराठी भाषा आणि मराठी संस्कृतीच्या विकासाचा चालना देण्यासाठी भाषा संचालनालय, विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळ, साहित्य आणि सांस्कृतिक मंडळ, मराठी विश्वकोष निर्मिती मंडळ आणि राज्य मराठी विकास संस्था या संस्थांची राज्य शासनाकडून निर्मिती करण्यात येणे, मराठी भाषेचे धोरण ठरविण्याकरिता भाषा सल्लागार समिती नेमणे, त्याचप्रमाणे मराठी मधील विविध मान्यवर साहित्यिकांनी तसेच नाट्य व चित्रपट क्षेत्रातील विविध मान्यवरांनी मराठी भाषा समृद्ध करण्यासाठी आपापल्या स्तरावर प्रयत्न करून मराठी भाषेच्या संवर्धनासाठी अविरतपणे योगदान देणाऱ्या सर्व साहित्यिकांचे मी मनःपूर्वक अभिनंदन करतो.

अतः मराठी भाषा ही जास्तीत जास्त लोकाभिमुख होऊन ती ज्ञानभाषा व्हावी याकरिता शासनाने मराठी भाषेच्या विकास प्रक्रियेस अधिक चालना द्यावी अशी शिफारस मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त ही विधानपरिषद शासनास करीत आहे."

दोन : प्रश्नोत्तरे.

तीन : म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचना — (असल्यास).

चार : लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) -

(१) सर्वश्री. संजय दत्त, शरद रणपिसे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, रामहरी रुपनवर, आनंदराव पाटील, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, सर्वश्री. सुभाष झांबड, अमरनाथ राजूरकर, डॉ. सुधीर तांबे, श्री. हरिसिंग राठोड, प्रा. जोगेन्द्र कवाडे, आर्कि. अनंत गाडगीळ, सर्वश्री. धनंजय मुंडे, जयवंतराव जाधव, सुनिल तटकरे, हेमंत टकले, अमरसिंह पंडित, सतिश चव्हाण, अॅड. निरंजन डावखरे, सर्वश्री. नरेंद्र पाटील, किरण पावसकर, ख्वाजा बेग, आनंद ठाकूर, अॅड. राहुल नार्वेकर, श्रीमती विद्या चव्हाण, सर्वश्री. जगन्नाथ शिंदे, अनिल भोसले, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे, सर्वश्री. जयंत पाटील, बाळाराम पाटील,

विक्रम काळे, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.रामराव वडकुते, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"धुळे जिल्ह्यातील, सिंदखेडा तालुक्यातील धर्मा पाटील या शेतकऱ्याने शासकीय प्रकल्पासाठी घेतलेल्या शेतजमिनीला योग्य मोबदला मिळावा या मागणीसाठी मागील दोन वर्षे मंत्रालयात पाठपुरावा करूनही शासनाकडून दखल न घेतल्यामुळे दिनांक २२ जानेवारी, २०१८ रोजी मंत्रालयात विष प्राशन करून केलेला आत्महत्येचा प्रयत्न, त्यात त्यांचा दिनांक २८ जानेवारी, २०१८ रोजी दुर्दैवी मृत्यू होणे, सिंदखेडा तालुक्यातील ३३००० मेगावॉटच्या औष्णिक वीज प्रकल्पासाठी धर्मा पाटील यांचे वडीलोपार्जित जमिन संपादित झालेली असणे, त्यांच्या जमिनीला प्रती हेक्टरी १ लाख ३३ हजार रुपये एवढा अत्यल्प भाव दिलेला असणे, त्याच परिसरात खाजगी वाटाघाटीने महानिर्मितीमार्फत दहा लाख प्रती हेक्टरी जमिनीची खरेदी झालेली असणे, सदर खाजगी वाटाघाटीचा दर आपल्याला द्यावा तसेच आपल्या जमिनीतील फळझाडांची नोंद योग्य पध्दतीने घ्यावी अशी न्याय मागणी धर्मा पाटील यांनी शासकीय यंत्रणेकडे करणे, चार एकर जमिनीलगत आंब्याची ६०० झाडे, विहिर, ठिबक सिंचन आणि वीज अशी असलेली बायगती, मात्र या जमिनीला केवळ चार लाखांचा मोबदला दिला जाणे, त्यांच्या शेजारच्या शेतकऱ्यांच्या पावणे दोन एकर जमिनीला १ कोटी ८९ लाख रुपये मोबदला देण्यात येणे, या घटनेचे तीव्र पडसाद उमटल्यानंतर शासनाने धर्मा पाटील यांना १५ लाखांचे सानुग्रह अनुदान देण्याची घोषणा करणे परंतु पाटील यांच्या कुटूंबियांनी सदरील अनुदान नाकारणे, शासकीय दृष्टिक्राने धर्मा पाटील यांचा बळी घेतल्याने राज्यभरात तीव्र पडसाद उमटणे, शासनाकडून प्रकल्पासाठी जमीन संपादनातील जमीन मोबदल्यात पारदर्शकता नसणे, या प्रकरणातील संबंधित दोषी अधिकाऱ्यांवर सदोष मनुष्यवधाचा गुन्हा दाखल करण्यात येऊन जमिनाचा योग्य मोबदला देण्याबाबत तातडीने कार्यवाही करण्याची आवश्यकता व शासनाची प्रतिक्रिया."

(२) डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"महाराष्ट्र सामाजिक बहिष्कारपासून व्यक्तींचे संरक्षण (प्रतिबंध, बंदी व निवारण) अधिनियम, २०१६ अस्तित्वात असताना तिरुपती मंगल कार्यालय, टिंगरेनगर विश्रांतवाडी, पुणे येथे दिनांक २४ डिसेंबर, २०१७ रोजी झालेल्या लग्नामध्ये कंजारभाट जातपंचायतीने कंजारभाट समाजाच्या अखिल भारतीय संहसमल कंजारभाट समाज संघ संहसमल जात पंचायत

कायदा कानून घटना समिती स्थळ- श्री शिर्डी संस्थान, दिनांक १९ सप्टेंबर ते २३ सप्टेंबर, २००० च्या प्रतिसंविधानातील कलम ३८(१,२,३,४) चा आधार घेऊन कौमार्य तपासणीची प्रथा अनुसरताना या कंजारभाट समाजाच्या प्रथांविषयी प्रबोधन, समुपदेशन करणाऱ्या त्याच समाजातील सुशिक्षित तरुणांना जातपंचायतीच्या सदस्यांनी मारहाण करणे, सदर प्रकरणी दिनांक १ जानेवारी, २०१७ रोजी विश्रान्तवाडी पोलिस स्टेशन, विश्रान्तवाडी, पुणे, सहा.पोलिस आयुक्त, खडकी विभाग कार्यालय, पुणे, पोलिस उपायुक्त, परिमंडळ-४ कार्यालय, पुणे येथे तक्रार दाखल करण्यात येणे, तसेच दिनांक ६ जानेवारी, २०१८ रोजी पोलिस आयुक्त कार्यालय पुणे शहर व दिनांक २५ जानेवारी, २०१८ रोजी जिल्हाधिकारी तथा जिल्हादंडाधिकारी कार्यालय, पुणे जिल्हा येथेही तक्रार करण्यात येणे, परंतु यावर अद्यापपर्यंत कोणतीच कारवाई वा चौकशी करण्यात न येणे, उलट त्यांना धमक्या देण्यात येत असल्यामुळे समाजाच्या या अनिष्ट प्रथेविरोधात काम करणाऱ्या या सुशिक्षित तरुणांमध्ये निर्माण झालेले असंतोषाचे व संतापाचे वातावरण, तसेच कंजारभाट समाजाच मूळ राजस्थानमध्ये असून राज्यात या समाजाची लोकसंख्या साधारणतः १८ हजारांच्या घरात असणे, या समाजातील काही जण सुशिक्षित असून कंजारभाट समाजाच्या या व अशा म्हणजेच साखरपुडा होतेवेळी प्रत्येकी ४००० रुपये रक्कम शिवाय लग्नाची तारीख काढण्यासाठी प्रत्येकी ३५०० रुपये घेण्यात येऊन आर्थिक शोषणही करण्यात येणे, त्याचबरोबर दिनांक ५ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी गडचिरोली जिल्ह्यातील मोहली येथील जातपंचायतीने पाचवीत शिकणाऱ्या विद्यार्थीनीवर अत्याचार केल्याप्रकरणी आरोपीला १२ हजार रुपये दंड व बकऱ्यांचे गावजेवण देण्याची शिक्षा देण्यात येणे, अशा प्रकारच्या अनेक अनिष्ट प्रथा आजच्या पुरोगामी म्हणवणाऱ्या महाराष्ट्र राज्यात सुरु असल्याने सर्वसामान्य नागरिकांमध्ये निर्माण होत असलेला संताप, संपूर्ण देशात एकाच संविधानाचा आदर केला जात असतांना कंजारभाट समाजाने आपले वेगळे संविधान करणे म्हणजे देशाच्या संविधानाचा अनादर व अवमान करण्यासारखे असल्याने या कंजारभाट समाजाच्या जातपंचायतीवर कठोर कारवाई करून मुलींवर होणाऱ्या अन्यायापासून त्यांना न्याय व सुरक्षितता देण्याची नितांत गरज, याबाबत शासनाने केलेली व करावयाची कारवाई व शासनाची भूमिका."

(३) श्री. प्रविण दरेकर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे गृहनिर्माण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबई उपनगरातील गोरेगांव येथील सिध्दार्थ नगरमधील पत्रा चाळीचा पुनर्विकास प्रकल्प २००६ मध्ये एका विकासकाने हाती घेणे, परंतु

दिलेल्या मुदतीत सदर प्रकल्प पूर्ण न होणे, ६६८ रहिवाशांना वाऱ्यावर सोडत म्हाडासाठीचे अतिरिक्त गाळेही न देणे, सन २०११ मध्ये या प्रकल्पात मोठा गैरव्यवहार झाल्याचे उघड झाल्याचे म्हाडाच्या मुंबई मंडळाने कोटयवधीची फसवणूक करणाऱ्या विकासकाला नोटीस बजावण्यात आल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ च्या मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास येणे, सदर नोटीसीला उत्तर न मिळाल्यास प्रकल्पाची ४७ एकर जागा ताब्यात घेण्याचा घेतलेला निर्णय, त्याचबरोबर या विकासकांविरोधात गुन्हा दाखल करून विकासकाला काळ्या यादीत टाकण्यात यावे, असे निर्देश गृहनिर्माण राज्यमंत्री यांनी म्हाडा अधिकाऱ्यांना देण्यात येणे, या निर्णयानुसार म्हाडाने सदरच्या जमिनीचा ताबा घेऊन तातडीने हा प्रकल्प पूर्णत्वास नेण्याची आवश्यकता, तसेच संबंधित विकासकावर गुन्हा दाखल करून काळ्या यादीत टाकण्याची कारवाई करण्याची नितांत गरज, याबाबत शासनाने केलेली व करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (४) **सर्वश्री. जयवंतराव जाधव**, अमरसिंह पंडित, नरेंद्र पाटील, धनंजय मुंडे, आर्कि अनंत गाडगीळ, सर्वश्री. शरद रणपिसे, संजय दत्त, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **अन्न व औषध प्रशासन मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"मुंबईतील मुलुंड येथील फोर्टिस व वाशी येथील हिरानंदानी खाजगी रुग्णालयात अॅन्जीओप्लास्टीसारख्या हृदयरोग उपचारातील महत्वाच्या प्रक्रियेमध्ये यापूर्वी वापरलेल्या सामुग्रीचा वापर करून रुग्णांची फसवणूक करीत असल्याचे अन्न व औषध प्रशासनाच्या तपासणीअंती सदरील प्रकार उजेडात येणे, या गंभीर प्रकाराची दखल घेऊन शासनाने राज्यभरातील सर्वच रुग्णालयांची चौकशी करण्याबाबत घेतलेला निर्णय, तसेच मुंबईतील वांद्रे येथील लिलावती, मुलुंड येथील फोर्टिस, अंधेरीचे कोकिलाबेन अंबानी, परळचे ग्लोबल, पवईमधील हिरानंदानी आणि गिरगावातील सर एन.एच.रुग्णालयाकडून वैद्यकीय उपकरणांवरील छापील किमतीपेक्षा अधिक किंमत रुग्णांकडून वसूल करण्यात येऊन रुग्णांची पिळवणूक करीत असल्याची बाब उजेडात येणे, त्याचप्रमाणे बीएसईएस ब्रम्हकुमारी रुग्णालयानेही रुग्णांकडून शुल्क न घेता कॅथेटरचा पुनर्वापर केल्याचे उघड होणे, हे कॅथेटर रुग्णालयांना ७ ते ९ हजार रुपयांना घाऊक किंमतीत मिळणे, पहिल्या रुग्णांसाठी २२ ते २५ हजार एमआरपीने विकणे, मात्र त्याचा पुनर्वापर करतानाही ११ ते २० हजार रुपये इतकी किंमत लावण्यात येणे, राज्यशासनाने जसलोक, ब्रीच कॅण्डी, बॉम्बे हॉस्पिटल, लिलावती, हरकिसनदास, हिंदुजा अशा अनेक खाजगी धर्मादाय रुग्णालयांना माफक दरात जागा दिलेली असणे, त्याबदल्यात त्यांच्यावर घालण्यात आलेल्या

अटीनुसार गरीब रुग्णांना सवलतीच्या दरात आरोग्य सुविधा पुरविण्याची त्यांच्यावर जबाबदारी असणे, सदरील धर्मादाय रुग्णालयांबद्दल वारंवार तक्रारी येऊनही कोणतीच कारवाई करण्यात न येणे, नियमानुसार सदर रुग्णालयांना एकूण खाटांच्या २० टक्के खाटा गरीब रुग्णांसाठी आरक्षित ठेवणे, स्वस्त दरात औषधे उपलब्ध करणे बंधनकारक असणे, परंतु सदर रुग्णालये नियम तोडून कागदोपत्री पुरावे न ठेवून आरक्षित खाटांची सुविधा इतर रुग्णांना पुरवित असणे, यामध्ये कागदोपत्री खोटा रिपोर्ट करत असल्याचे आढळून येणे, मा.मुख्यमंत्री यांनी अशा प्रकारचा गैरव्यवहार रोखण्याच्या दृष्टीने रुग्णांचा रेशनकार्ड तसेच दारिद्र्यरेषेखालील असल्याचा पुरावा ऑनलाईन तपासण्याचे सॉफ्टवेअर तयार करण्याचे संबंधिताना सूचना देणे, त्यांच्याकडेही सदर रुग्णालये कानाडोळा करीत असणे, यामुळे शासन निर्णय जारी करून देखील सदर रुग्णालये शासनास दाद देत नसल्याचे आढळून आल्याने राज्यातील रुग्णांमध्ये व जनमानसात पसरलेली चिडीची व असंतोषाची भावना, याकरिता राज्यशासनाने खाजगी व धर्मादाय रुग्णालयाकडून गरीब रुग्णांची होत असलेली फसवणूक रोखण्याबाबत व सदरील रुग्णालयाच्या गैरव्यवहाराबाबत तातडीने करावयाची कारवाई व याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया."

पाच : म.वि.प. नियम १०१ - अ अन्वये विशेष उल्लेख - (असल्यास).

- मध्यंतर -

सहा : श्री.सुजितसिंह ठाकूर, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे, प्रा.अनिल सोले, अॅड. अनिल परब, सर्वश्री.गिरीशचंद्र व्यास, गोपीकिसन बाजोरिया, डॉ.परिणय फुके, सर्वश्री.रविंद्र फाटक, मितेश भांगडिया, प्रा.डॉ.तानाजी सावंत, श्री.विनायक मेटे, श्रीमती स्मिता वाघ, सर्वश्री.नागोराव गाणार, चंदुभाई पटेल, डॉ. अपूर्व हिरे, सर्वश्री.प्रविण दरेकर, प्रसाद लाड, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव -

"राज्यात जालना, परभणी, बुलढाणा, बीडसह मराठवाडा, उत्तर महाराष्ट्र व विदर्भातील अनेक तालुक्यांमध्ये दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास गारपीटीचा प्रचंड तडाखा बसणे, तसेच विदर्भातील काही भागात वीज कोसळून ७ जणांचा बळी गेल्याचे व १६ जण जखमी झाल्याचे निदर्शनास येणे, तूर, हरभरा, गहू, ज्वारी ही काढणीला आलेली पिके आकस्मिकरित्या गारांच्या तडाख्यात सापडल्याने भूईसपाट होणे, संत्रा आणि द्राक्ष बागांचे प्रचंड नुकसान झाल्याचे निदर्शनास येणे, या भागातील शेतकऱ्यांनी मेहनत करून उभी केलेली पिके मातीमोल होणे, विशेषतः विदर्भातील बोंडअळीमुळे कापूस पिक गमावलेल्या शेतकऱ्यांचा गारपीटीमुळे हातातोंडाशी आलेला पिकांचा घास गेला असल्याचे व शेतकऱ्यांची लाखो रुपयांची पीकहानी झाली असल्याचे आढळून येणे, नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांच्या हानी झालेल्या

पिकांचे पंचनामे करण्याचे आणि विमा कंपन्यांना आकडेवारी सादर करण्याचे आदेश राज्यशासनाने दिले असणे, याबाबत शासनाने कार्यवाही करून गारपीटग्रस्तांना तातडीने नुकसान भरपाई देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

सात : अर्धा-तास चर्चा — म.वि.प. नियम ९२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) -

(१) श्री. अमरसिंह पंडित, वि.प.स.

"मराठवाडा विभागातील राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस स्थानकांची दुरवस्था झाल्याबाबत" या विषयावरील श्री. अमरसिंह पंडित व इतर वि.प.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक ३५०११ ला दिनांक १२ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

(२) श्री. नागोराव गाणार, वि.प.स.

"राज्यातील माध्यमिक विभागातील शिक्षकांच्या रिक्त जागांबाबत" या विषयावरील श्री. कपिल पाटील, वि.प.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक ३५०१९ ला दिनांक २१ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

विधान भवन,
मुंबई,
दिनांक : २६ फेब्रुवारी, २०१८.

डॉ.अनंत कळसे,
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद.